

**Folk
og
Kultur
2001**

Folk og Kultur

Årbog for Dansk

Etnologi og Folkemindevidenskab

2001

*Udgivet af Foreningen Danmarks Folkeminder
København 2001*

Folk og Kultur er udgivet med støtte af Kulturministeriets bevilling til almenkulturelle tidsskrifter

Redaktion: Lene Otto, Eske K. Mathiesen, Karsten Biering (fra 2000) og Lykke Lafarque Pedersen.

Abonnement og forsendelse: Ulla Herrmann.

Redaktionssekretær: George Nellemann.

De i artikler og anmeldelser fremsatte synspunkter står i alle tilfælde for forfatterens egen regning.

Udgivet af Foreningen Danmarks Folkeminder, c/o Dansk Folkemindesamling.

Adresse: Christians Brygge 3, DK 1219 København K.

Trykt hos: Gullanders Bogtrykkeri a-s, Skjern.

ISSN 0105-1024

Foreningen Danmarks Folkeminders styrelse:

Museumsinspektør Inge Adriansen, Sønderborg Slot; lektor Karsten Biering, Center for Arbejderkulturstudier, KU; museumsinspektør Lene Floris, Holbæk Museum; mag.art. Anders Christensen, Dansk Folkemindesamling; arkivar Gustav Henningsen, Dansk Folkemindesamling; Charlotte S.H. Jensen, Landsarkivet for Sjælland mv.; mag. art. Lise Høyrup, Vestsjællands Amtsmuseumsråd; projektforsker Else Marie Kofod, Dansk Folkemindesamling; arkivar Jens Henrik Koudal, Dansk Folkemindesamling; mag.art. Eske K. Mathiesen, Dansk Folkemindesamling; mag.scient. George Nellemann, Ørholm; lærer og forfatter Erik Kaas Nielsen, Glostrup; musik-etnolog Svend Nielsen, Dansk Folkemindesamling; museumsinspektør Lykke Lafarque Pedersen, Nationalmuseet; museumsinspektør Alan Hjorth Rasmussen, Fjordmuseet i Jyllinge.

Forfattere til denne årgang:

Allan Røder (f. 1958), cand.mag. 1983 (Engelsk, Tysk og Fransk). Bidrag til Hvedekorn 1978-94 samt historiske tidsskrifter (*Historie og samfundsorientering* og *Norsk Slektshistorisk Tidsskrift*). I 1998 udkom *Danske talemåder*. Lektor ved Herning Voksenuddannelsescenter.

Alan Hjorth Rasmussen (f. 1940), mag.art. i Materiel Folkekultur 1965. Tidligere ansat ved Fiskerimuseet i Esbjerg og Nordsømusset i Hirtshals. Museumsinspektør ved Fjordmuseet i Jyllinge siden 1990.

Karsten Biering (f. 1945), mag.art. i Folkloristik og lektor ved Center for Arbejderkulturstudier, Københavns Universitet.

Torkil Adersen (f. 1959), cand.phil. i Europæisk Etnologi. Museumsinspektør på Arbejdermuseet.

Kirsten Linde (f. 1964), cand.phil. i Historie fra Århus Universitet 1992. Norsk grundfag i Etnologi fra Oslo Universitet 1989. Museumsinspektør på Hjerl Hede Frilandsmuseum.

Signe Mellemggaard (f. 1964), cand.phil. i Europæisk Etnologi 1991, ph.d. 1996. Amanuensis ved Institut for Arkæologi og Etnologi ved Københavns Universitet.

Oversættelser til engelsk: James Manley.

Indhold

Allan Røder:	
Valdemar Hansen og varieterevyen	5
Alan Hjorth Rasmussen:	
Tilflugtssteder i de danske farvande	16
Karsten Biering:	
Visuel kulturel dokumentation	33
Torkil Adersen:	
Varehuset i Nørregade	48
Kirsten Linde:	
Spædbørn i svøb og liste	66
Signe Mellempgaard:	
Natur og unatur	89
Dansk folkekultur	
Meddelelse om bibliografiens fremtid	105
Anmeldelser	
Cecilie Rubow: Hverdagens Teologi. Folkereligiøsitet i danske verdener (Else Marie Kofod)	105
Peter Meilstrup: Danmarksting 1945-2000 (Birgit Vorre)	109
Alan Hjorth Rasmussen: De skabte et samfund – glimt fra udviklingen i Vorupør gennem 150 år (Eske Wohlfahrt)	111
Alan Hjorth Rasmussen: Din Fjord – Min Fjord. Interessekonflikter omkring brugen af Jyllinge Holme (Eske Wohlfahrt)	112
Bjarne Stoklund: Bondefiskere og strandsiddere. Studier over de store sæson- fiskerier 1350-1600 (Eske Wohlfahrt)	113
Karin Helweg-Larsen, Beth Lilja Pedersen og Annette Tønnes Pedersen (red.): Kvinder – køn, krop og kultur (Lene Otto)	116
Nanna Damsholt (red.): Indefra. Europæiske kvinders historie belyst ved kilde- tekster (Lene Otto)	117
Ulf Palmenfelt (red.): Barndomens kulturalisering (Lene Otto)	118
Nete Balslev Wingender: Firkløveret og ildsjælene. Dansk Sygeplejeråds historie 1899-1999 (Lene Otto)	119
Bodil Busk Laursen og Steen Nottelmann (red.): Dansk porcelæn 1775-2000. Design i 225 år (Vibeke Andersson Møller)	120
Leif Bering Mikkelsen: Aluminia Fajance 1862-1969 (Vibeke Andersson Møller)	121
Childhood and Old Age – Equals or Opposites? (Anne Leonora Blaakilde)	122
Eiler Worsøe: Skovbilleder fra en svunden tid (Morell Nielsen)	124
Sune Christian Pedersen: Ord i sigte. Optisk telegrafi i Danmark 1794-1862 (Morell Nielsen)	124
Stine Wiell: »Kampen om oldtiden / Der Kampf um die Vorgeschichte« (H. E. Sørensen)	125
Over Øresund før Broen. Svenskere på Københavnsegnen i 300 år (Per-Olof Johansson)	126
Boris Koll: Kaperkaptajn Lens Lind – manden bag myten (Per-Olof Johansson)	128
Jytte Sørensen: Amtsskriveren i Strøby (Johannes Møllgaard)	128
Claus Bjørn og Benedicte Fønnesbech-Wulff (red.): Mark og mennesker (Johannes Møllgaard)	129

Dansk Forvaltningshistorie I-III (Dorte Vejen Hansen)	130
George Nellemann: Lollands Albue – kystkultur i historisk perspektiv (Søren Frandsen)	137
Per Olof Berg, Anders Linde-Laursen, Orvar Löfgren (eds.): Invoking a Transnational Metropolis. The Making of the Øresund Region. (Søren Møller Christensen)	139
Margit Egdal: Mads Nielsen, David og Mette Marie i Guds eget land – En slægtskrønike (Birgit Flemming Larsen)	140
Søren Manøe: C. J. Jespersen Ensted – en tidlig dansk gårdmaler (Palle Friis)	140
Peter Duun Andersen: Den vestjyske klitgård (Palle Friis)	141
Claudius Rosenhoff: Kjøbenhavn. Illustreret Veiviser og Beskrivelse over Byen i 1857 (Inger Wiene)	142
Erik Kaas Nielsen: Den der er forkølet skal i fængsel (Judy Ryslander Schomacker)	142
Viggo Nielsen m.fl.: Oldtidsagre i Danmark, Bornholm (Henrik Vensild)	143
Søren Ehlers: Ungdomsliv (Lisbeth Haastrup)	145
Marianne Horsdal: Vilje og vilkår. Identitet, læring og demokrati (Lisbeth Haastrup)	147
Else Marie Boyhus. I lære som kokkepige. Det danske borgerlige køkken 1880-1910 (Lisbeth Haastrup)	149
Karsten Biering: »Med spritbåden M/S Hansaline på Flensborg Fjord« (Eske K. Mathiesen)	152
Karsten Biering: Færgerne på Storebælt 1-7. Videokassetter (Hans Jeppesen)	152
Annie Christensen: Haverne – dengang (Eske K. Mathiesen)	153
Helle Ravn: Havetid. Den almindelige danske have – kulturhistorisk set (Eske K. Mathiesen)	154
Stig Brostrøm (red.): »Jeg vil li' fortælle en historie« (Erik Kaas Nielsen)	155
Birgitte Glob og Mette Winge: Pigedråmme – om danske påklædningsdukkers historie (Ib Varnild)	158
Eske K. Mathiesen: En arbejdsdag i tørvemosen. Tegninger og træsnit af Erling Frederiksen (Lars K. Christensen)	158
Kirsten Lindberg: Sirenernes Stad København. By og bygningshistorie før 1728 (Poul Strømstad)	159
Finn Larsen og Rie Oldenburg: Neri... Kujataamiut nerisaat ukiuni 1000-it / Mad i Sydgrønland i 1000 år (Inge Kleivan)	162
Pirjo Markkola (ed.): Gender and Vocation. Women, Religion and Social Change in the Nordic Countries (Per Salomonsen)	163
O. P. Pettersson: Nybyggares dagliga leverne. Nybyggare i Vilhelmina i mitten av 1800-talet (Eske K. Mathiesen)	164
Ole Meyer: De tavse bygninger (Eske K. Mathiesen)	165
Jørgen Jensen: Rav. Nordens guld (Lykke Pedersen)	165
Mariann Ploug (red.): RAV (Lykke Pedersen)	165
Reidar Bakken: Snikkaren Aslak Olsen Lie (Lykke Pedersen)	166
Mads Lidegaard: Danske søer og vandløb fra sagn og tro (Gustav Henningsen)	167
Bodil Hansen: Fjends Herred – Jyllands Midtpunkt (Anders Chr. N. Christensen)	168
Tine Damsholt & Frederik Nilsson (red.): Ta fan i båten. Etnologins politiske utmaningar (Annette Vasström)	170
Lars N. Henningsen (red.): Dagbøger fra Sydslesvig 1999 (Mette Skougaard)	173
Klara Sørensen: Danske Silkebånd med Europæisk Baggrund (Kirsten Rykind-Eriksen)	174
Thorkild Høy: Danmarks Søer. Bd. 5 (G. Nellemann)	176
Peter Birkelund: De loyale oprørere (G. Nellemann)	176
Bognotitser	178
<i>Sami Folkloristics. – Mogens Rud: Ælfgyva og andre gåder i Bayeux-tapetet. – Johs. Stræde: Folkekunst og folkeliv. – Lisbeth Hein: Fra det nu forsvundne Rungsted Kyst. – Erik Wassard: Fra det nu forsvundne Østerbro. – Vestsjællandske livsformer i forandring. Kulturstudier i industrialisering, identitet og mobilitet efter anden verdenskrig. – Palle Brandt: Det er vores butik. En fortælling om nogle brugsforeninger på Falster og nærmeste omegn.</i>	
Indsendt litteratur	180